

**Conclusies van het onderzoek naar jongeren
en jongerenvoorzieningen
in De Pijp
Amsterdam**

**Stichting Alexander
Professor Tulpstraat 2
1018 HA Amsterdam**

**Tessa Kayser
Pauline Naber**

**Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam**

**Eva Klooster
Gert Jan Slump**

Amsterdam mei 1998

Ter inleiding

In opdracht van de portefeuillehouder Welzijn van het stadsdeel De Pijp in Amsterdam is in de periode oktober 1997 tot februari 1998 een jeugdonderzoek uitgevoerd naar voorzieningen en jongeren in het stadsdeel. De financiële middelen voor dit onderzoek zijn afkomstig van de Dienst Welzijn Amsterdam in het kader van de stedelijke innovatieprojecten en preventief jeugdbeleid. Hiermee is stadsdeel De Pijp de inhoudelijke opdrachtgever van het onderzoek en de Dienst Welzijn Amsterdam, sector jeugdbeleid de financiële opdrachtgever.

Het onderzoek bestaat uit twee delen.

De aanbodzijde van voorzieningen voor jeugdigen in De Pijp is in kaart gebracht door bureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV, bestaande uit een analyse van schriftelijk materiaal, interviews met sleutelpersonen en deskundigen op het gebied van jeugd en welzijn in het stadsdeel. Van de resultaten van het onderzoek naar de aanbodzijde voor jongeren van 12 tot 22 is verslag gedaan in het rapport 'Jongerenvoorzieningen in stadsdeel De Pijp' (Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV, Amsterdam, februari 1998).

De vraagzijde - de wensen en behoeften van jongeren zelf - is door Stichting Alexander onderzocht door middel van intensieve panelgesprekken met jongens en meisjes van 12 t/m 23 jaar. De resultaten van de vraagzijde zijn beschreven in het rapport 'Gewoon eerst echt serieus naar ons luisteren. Jongeren over wonen en leven in stadsdeel De Pijp' (Stichting Alexander, Amsterdam, februari 1998).

De conclusies en aanbevelingen van aanbod- en vraagzijde zijn naast elkaar gelegd en worden samengevat in de volgende paragrafen:

	blz.
1 Vrije tijd	1
2 School en vrije tijd na school	4
3 Aan het werk	5
4 Hulp en advies	6
5 Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit	8
6 Overleg en samenwerking met jongeren	9
7 Overleg en samenwerking tussen instellingen	10

1 Vrije tijd

Conclusie

Stadsdeel De Pijp is een levendige buurt met veel winkels, een park, een markt en vele cafés en coffeeshops. Jongeren uit De Pijp brengen veel tijd door in het stadsdeel, maar zijn ook regelmatig in het centrum van de stad of in andere stadsdelen te vinden. Stadsdeel De Pijp heeft geen eigen jongerencentrum dat zich specifiek op jongeren in De Pijp richt. Wel worden er in de drie buurthuizen, de jongerenwinkel en de sporthal activiteiten georganiseerd voor jongeren door Stichting Welzijn de Pijp.

In hun vrije tijd hebben veel jongeren vooral de behoefte om elkaar te ontmoeten, het liefst zonder toezicht van volwassenen. Op dit moment gebeurt dat vaak op straat of op de pleinen. Rondhangen kan leuk zijn, maar gebeurt ook uit gebrek aan beter. Als het koud is gebruiken

veel jongeren de bibliotheek in de Tolstraat als plek om leeftijdgenoten te ontmoeten. In de bibliotheek kunnen zij echter niet ongelimiteerd met elkaar praten, omdat de andere bibliotheekbezoekers daar al snel last van hebben.

Ook de pleinen fungeren als ontmoetingsplaats. Jongeren treffen er andere jongeren die in dezelfde buurt wonen. Tieners die veel op pleinen komen hebben in de eerste plaats behoefte aan een ontmoetingsruimte. Daarnaast missen ze sport- en grasveldjes met baskets en goals waar ze zonder overlast voor buurtbewoners samenkomen en sporten.

Voorts doet zich onder de jongeren op straat en bij het gebruik van voorzieningen een scheiding voor op grond van jeugdstijl, culturele achtergrond en groepen waartoe ze horen. De meeste jongeren vinden dat zich geen scheiding zou moeten voordoen, dat alle jongeren zich vrij moeten voelen om van voorzieningen gebruik te maken en met elkaar om te gaan. In de praktijk blijkt het bezoek van de ene groep de komst van een andere te verhinderen. Meiden stappen niet makkelijk over de drempel wanneer er veel jongens in het buurthuis zijn, Nederlandse jongeren komen niet snel naar activiteiten wanneer Marokkaanse jongeren de meerderheid vormen. Er is angst geen aanspraak te hebben, er zijn vooroordelen over en weer. De meerderheid van de jongeren geeft aan elkaar beter te willen leren kennen, wat door middel van multiculturele activiteiten, samenwerkingsprojecten, buurt- en jongerenfeesten gestimuleerd zou kunnen worden.

In de weekends zijn er geen activiteiten voor jongeren in de buurthuizen. De jongeren zelf geven aan er wel behoefte aan te hebben. Verder vinden vooral de oudere jongeren dat er voor hen te weinig inloopmogelijkheden zijn. Op dit moment is er voor oudere jongeren in twee buurthuizen door de week één inloopavond en organiseert het sportbuurtwerk voor de oudere jongeren op zondagavond een sportinstuif. Al met al geen breed aanbod aan inloopen ontmoetingsactiviteiten. Oudere jongeren geven aan dat zij een jongerenruimte missen in het stadsdeel. Inmiddels heeft een groep oudere jongens zich verenigd om zelf activiteiten te organiseren en maakt de groep zich sterk voor een jongerenruimte in het stadsdeel (zie ook paragraaf 4: Hulp en advies).

De tieners worden wat betreft inloopactiviteiten beter bediend. Ze kunnen door de week na schooltijd terecht bij het tienerwerk in de buurthuizen. Het animo daarvoor is groot. Op woensdagmiddag en zaterdagochtend en in alle schoolvakanties organiseert het sportbuurtwerk een jeugdinstuif in de sporthal voor jongeren tot 14 jaar. Deze wordt goed bezocht, met name door jongens. Ook worden er tijdens alle schoolvakanties activiteiten georganiseerd in de sporthal en op verschillende pleinen.

Aanbeveling

De mogelijkheden die met name oudere jongeren hebben om elkaar, anders dan op straat of in de bibliotheek, te ontmoeten zijn beperkt. Gezien de signalen van jongeren zelf is het raadzaam om op korte termijn een ruimte in het stadsdeel te realiseren voor ontmoeting en inloop. Doelgroep zijn in de eerste plaats jongeren tussen de 14 jaar en 25 jaar. Bij het programmeren van activiteiten moet binnen de groep 14 tot 25-jarigen rekening gehouden worden met verschillende leeftijdscategorieën. Een jongerenruimte zou onderdeel moeten zijn van het pakket aan basisvoorzieningen waaraan de jongeren in De Pijp behoefte hebben.

Een voorwaarde voor succes is het betrekken van jongeren bij het maken van plannen. Jongeren hebben aangegeven ook in de uitvoering een rol te willen spelen. Het stadsdeel, het jongerenwerk en de jongeren zouden daartoe als volwaardige partners plannen kunnen maken. De betrokken jongeren dienen een goede afspiegeling van de stadsdeeljongeren te zijn, zowel wat betreft opleiding, leeftijd, culturele achtergrond, problematiek als woonbuurt. Hierbij is het belangrijk om het overleg niet te beperken tot één specifieke groep, bijvoorbeeld tot 'probleemloze jongeren' of juist tot 'kwetsbare jongeren'. (zie ook paragraaf 6: Overleg en samenwerking met jongeren).

Het belang van de woonbuurt als omgeving waar de vrije tijd wordt doorgebracht mag niet worden onderschat. De woonbuurt kan bepalend zijn voor de contacten met andere jongeren. Zo geldt voor jongeren die veel vrije tijd doorbrengen op pleinen en op straat, dat zij dit meestal doen met (groepen) jongeren uit dezelfde buurt. Beleidmakers moeten hiervoor oog hebben, zonder groepen te stigmatiseren. In sommige gevallen kan een toezegging aan een 'buurtgroep' tot wrevel leiden bij jongeren elders in het stadsdeel. Door 'jonge vertegenwoordigers' van de verschillende buurten te betrekken bij gesprekken over het aanbod, kan deze spanning verminderd worden.

Op basis van de onderzoeken is duidelijk dat de jongeren behoefte hebben aan:

- * een jongerenruimte waar ze elkaar vrijblijvend na schooltijd, in het weekend en in de schoolvakanties kunnen ontmoeten;*
- * een jongerenruimte waar ze bij elkaar kunnen komen om iets te drinken, te internetten, muziek te oefenen, tafelvoetbal te spelen of te poolen;*
- * voorzieningen waar alle jongeren - ongeacht jeugdstijl, culturele achtergrond of groep waartoe ze horen - samenkomen;*
- * multiculturele activiteiten, samenwerkingsprojecten, buurt- en jongerenfeesten die die kunnen helpen om vooroordelen te doorbreken en drempels te beslechten.*

Conclusie

Wanneer jongeren de leeftijd van 13 jaar passeren wordt het steeds moeilijker ze te motiveren om in hun vrije tijd deel te nemen aan clubs, lessen en cursussen. Het karakter van deze activiteiten is voor veel jongeren tussen de 13 en 17 jaar te gestructureerd, te weinig vrijblijvend en te weinig gericht op ontmoeting. Zoals eerder genoemd, krijgt het ontmoeten van vrienden en vriendinnen bij veel jongeren de prioriteit in hun vrije tijd.

Verschillende oudere tieners hebben aangegeven activiteiten van het tienerwerk te kinderachtig te vinden. Ook sportlessen zijn niet echt populair bij jongeren tussen de 13 en 17 jaar. Dit geldt in nog sterkere mate voor meiden. Een speciaal meidensportuur is, ondanks vele inspanningen van sportbuurt- en jongerenwerkers, geen succes worden. Verschillende meiden geven aan weg te blijven bij het sportuur omdat er jongens zijn in de sporthal die toekijken. Daarnaast geven de meiden aan ook behoefte hebben aan gezamenlijke activiteiten zoals uitstapjes. Deze wens is overigens ook door jongens in de tienerleeftijd genoemd.

Aanbeveling

De specifieke wensen van jongeren tussen de 13 en 17 jaar (veel behoefte aan vrijblijvende ontmoeting en weinig gestructureerde activiteiten) vragen om speciale aandacht bij de inrichting van het aanbod. Ditzelfde geldt voor de wensen van meiden (eigen meidenactiviteiten, uitstapjes). Gezien de signalen uit de jongerenpanels moet er bij de

inrichting van het aanbod meer ruimte zijn voor activiteiten en voorzieningen waar jongeren vrijblijvend terecht kunnen. Bij het ontwikkelen van activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en begeleiding bij school en vinden van werk, kan met deze behoefte rekening gehouden worden door gestructureerd aanbod af te wisselen met de ontspanning. Zo kunnen sportlessen en huiswerkbegeleiding gecombineerd worden met 'zomaar' wat zitten, kletsen en drinken in een aangrenzende ruimte. Zo'n aanpak stelt eisen aan de locatie; deze moet zo ingericht zijn dat de verschillende activiteiten elkaar geen overlast bezorgen.

Om beter in te kunnen spelen op de wensen van (specifieke groepen) jongeren zal het stadsdeel meer ruimte moeten scheppen voor een vraaggericht aanbod van Stichting Welzijn de Pijp. Doelstelling en uitvoering van het tiener-, sport-, meiden- en jongerenwerk zal mede op basis van de vraag van jongeren opgesteld en geëvalueerd moeten worden. Het tiener-, sport-, meiden- en jongerenwerk zal het overleg met jongeren een structurele plaats moeten geven en serieus samen met jongeren aan de slag moeten gaan (zie ook paragraaf 6: Samenwerking en overleg met jongeren).

2 School en vrije tijd na school

Conclusie

School is een plek waar jongeren een groot deel van hun tijd doorbrengen. De jongeren verwachten dat scholen naast begeleiding bij schoolse zaken ook hulp en advies bieden bij persoonlijke problemen. Jongeren waarderen de mogelijkheid van huiswerkbegeleiding. Hierbij geeft een aantal jongeren de voorkeur aan huiswerkklassen in buurthuizen boven huiswerkbegeleiding op school; het ontmoeten van leeftijdgenoten uit de buurt is hierbij van belang.

Jongeren verwachten dat (persoonlijke) problemen gesignaleerd en opgepakt kunnen worden door volwassenen waarmee zij direct contact hebben op school.

Het voorkomen van schooluitval krijgt veel aandacht binnen De Pijp, onder andere van de leerplichtambtenaar, binnen samenwerkingsverbanden als Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten, Netwerk Leerplicht en Project Bij de Les Blijven. Daarnaast is er een aanbod van huiswerkbegeleiding in de buurthuizen en de jongerenwinkel. Ook geeft de Berlageschool (voor de eigen leerlingen) huiswerkbegeleiding. Van het huiswerkeraanbod wordt goed gebruik gemaakt, alleen tieners en jongeren die op straat rondhangen worden volgens de geïnterviewde contactpersonen slecht bereikt.

Aanbeveling

Een gedifferentieerd aanbod aan huiswerkbegeleiding en naschoolse activiteiten is van belang. Sommige jongeren volgen liever een huiswerkklas op school, andere in de buurthuizen, weer andere jongeren hebben geen behoefte aan huiswerkbegeleiding. Jongeren die nu niet bereikt worden - oudere tieners en jongere jongeren die rondhangen - zouden mogelijk gebaat zijn met een combinatie van inloop- en ontmoetingsactiviteiten en huiswerkbegeleiding. (zie ook paragraaf 1: Vrije tijd).

3 Aan het werk

Conclusie

In het stadsdeel zijn verschillende instellingen actief met jongeren en werk. Het jongerenwerk besteedt een belangrijk deel van haar beschikbare capaciteit aan het verbeteren van de positie van jongeren op de arbeidsmarkt. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van 'arbeidstoeleidende cursussen', een 'spreekuur werk en scholing' en actieve 'bemiddeling' naar de reguliere arbeidsvoorziening. Verder worden bij de Stichting Welzijn de Pijp ieder half jaar gemiddeld 15 JWG'ers aan een plaats geholpen.

Jongeren die geen school bezoeken en niet werken bezoeken regelmatig het spreekuur van het jongerenwerk. Zij maken echter niet of nauwelijks gebruik van het cursusaanbod van het jongerenwerk, een aanbod dat vooral gebruikt wordt door jongeren die wel op school zitten of werken.

De meeste jongeren uit de panels hebben weinig wensen uitgesproken op het terrein van arbeid en arbeidsbemiddeling; hun wensen gaan in eerste instantie uit naar verbeteringen op het gebied van vrijetijdsvoorzieningen. Oudere jongeren geven wel aan behoefte te hebben aan voorzieningen op het terrein 'hulp en advies'(zie ook paragraaf 4: Hulp en advies).

Naast het jongerenwerk zijn regionale arbeidsvoorzieningen zoals het Arbeidsbureau, bureau Maatwerk en sinds kort project Keerpunt actief in het stadsdeel. Arbeidsbureau Zuid dat gevestigd is in het stadsdeel heeft een speciaal jongerenteam voor moeilijk bemiddelbare jongeren.

Sinds kort gaat er vanuit project Keerpunt speciale aandacht uit naar bemiddeling van jongeren die met politie/justitie in aanraking zijn geweest. Zo werkt er op het Arbeidsbureau Zuid een consulent van Keerpunt die samen met lokale instellingen ervoor zorgt dat er een netwerk rond jongeren uit deze doelgroep wordt opgebouwd. Het jongerenwerk van Stichting Welzijn de Pijp werkt inmiddels intensief samen met het project Keerpunt.

Aanbeveling

Middels budgetafspraken heeft het jongerenwerk de opdracht een belangrijk deel van haar capaciteit te richten op het verbeteren van de positie van jongeren op de arbeidsmarkt. Doel is daarbij extra aandacht te besteden aan minder kansrijke jongeren. Jongeren die niet naar school gaan en evenmin werken maken echter weinig gebruik van het cursusaanbod van het jongerenwerk. Wanneer gekozen wordt voor bijstelling van het aanbod dan is een voorwaarde dat dit vraaggericht gebeurt en dat er met deze specifieke doelgroep jongeren zal moeten worden overlegd. Ook zal de positie van de doelgroep duidelijk in kaart gebracht moeten worden, alvorens beslissingen te nemen over een eventuele nieuwe invulling van het aanbod.

4 Hulp en advies

Conclusie

Jongeren geven aan dat hulp en advies op verschillende plekken te verkrijgen moet zijn, op school maar ook in de eigen leefomgeving, in het eigen stadsdeel, in de buurt, in het buurthuis of jongerencentrum. Bij het vragen om hulp zijn toegankelijkheid (bereikbaarheid en lage drempel) en vertrouwen belangrijk. Een groep oudere jongeren - die zelf ervaring heeft met (rondhang)problematiek - geeft te kennen een ondersteunings- en vraagbaak te missen en wensen, georganiseerd door oudere jongeren voor jongere jongeren. Zij voelen zich te oud om nog gebruik te maken van de advies- en hulpfunctie van de jongerenwinkel, willen niet dat dit voor hen geregeld wordt maar zouden zelf graag een ondersteunende rol willen hebben naar jongeren toe. Zij zijn bezig hiertoe een stichting - Stichting Merhaba - op te richten.

Met de komst van Bureau Jeugdzorg moet de toegankelijkheid van jeugdhulpverleningsinstellingen en instellingen voor de jeugdbescherming vereenvoudigd worden. Voorlopig is bureau Jeugdzorg Zuid nog gelokaliseerd in Amsterdam-West en is daarmee voor jongeren uit De Pijp moeilijk bereikbaar. Het spreekuur voor hulp en vragen in Alternatief dat in samenwerking met bureau Jeugdzorg wordt gehouden is voorsnog het enige voorbeeld van locatiegerichte jeugdhulpverlening.

Op het terrein van hulp en advies is het jongerenwerk in De Pijp actief middels een spreekuur, thema-avonden, signalering en verwijzing. Het jongerenwerk is groepsgericht en heeft de afgelopen jaren een zwaarder accent gelegd op toeleiding tot werk. Hierdoor hebben de werkers minder tijd over voor het opbouwen van individuele contacten en ontwikkelen van een persoonlijke vertrouwensband met jongeren, wat tevens een belangrijke voorwaarde is voor de hulp- en adviesfunctie van het jongerenwerk. Een lacune in het aanbod van De Pijp is de beperkte mogelijkheid tot intensieve trajectbegeleiding van jongeren die individuele aandacht nodig hebben bij vragen en problemen.

Aanbeveling

Op dit moment is er in De Pijp geen jeugdhulpverleningsinstelling gelokaliseerd. Vanuit het stadsdeel zal het leggen van contacten tussen bureau Jeugdzorg en lokale instellingen sterker gestimuleerd moeten worden. Daarnaast zou het stadsdeel een afstemming op beleidsniveau kunnen realiseren tussen lokale instellingen, lokale overheid en vertegenwoordigers van bureau Jeugdzorg. Voor het stadsdeel ligt hier een duidelijke coördinerende taak.

Het jongerenwerk kan een belangrijke rol vervullen in het signaleren van problemen en kan van betekenis zijn voor jongeren die de weg naar hulpverleningsinstanties (nog) niet weten te vinden. Hiertoe is blijvende aandacht nodig voor de individuele jongere en kan er door uitbreiding van ontmoetingsactiviteiten gewerkt worden aan het opbouwen van vertrouwensrelaties met jongeren.

De start van het project Keerpunt voor jongeren met politie/justitie contacten is de eerste aanzet om de lacune in intensieve werkbemiddeling- en begeleiding bij het zoeken naar werk op te vullen. Voorts zou het project Nieuwe Perspectieven een aanvulling kunnen zijn op de overige behoeften aan individuele trajectbegeleiding. Aan te raden is om met de groep jongeren die zelf ervaring hebben met (rondhang)problematiek in gesprek te gaan over de door hen gewenste begeleidingsrol naar andere - jongere - jongeren toe. De jongeren zouden hiertoe een plan kunnen

uitwerken (vanuit hun Stichting Merhaba) waarbij hen ondersteuning geboden wordt.

Conclusie

Jongeren geven te kennen meer voorlichting te willen op het terrein van alcohol, drugs, criminaliteit, seksualiteit en werk. Jongerenwerk en meidenwerk spelen al in op de behoefte aan informatie en voorlichting middels thema-avonden en spreekuren.

Jongeren benadrukken het belang van voorlichting en informatie die als 'levensecht' en zonder normerend vingertje gebracht wordt. Voorlichting zoals die bijvoorbeeld door een wijkteam politie nu op scholen gegeven wordt sluit hierbij aan.

Daarnaast is het volgens de jongeren belangrijk om ook henzelf te betrekken bij de informatieoverdracht en voorlichting. De instellingen en organisaties - met uitzondering van jongerencentrum Alternatif - maken doorgaans geen gebruik van jongeren als ervaringsdeskundigen.

Aanbeveling

Instellingen en organisaties in De Pijp die zich bezighouden met het geven van voorlichting en informatie aan jongeren dienen er zorg voor te dragen dat deze aansluit bij de belevingswereld van jongeren. Hiertoe zou men een beroep kunnen doen op ervaringsdeskundigen. Behalve het inschakelen van beroepskrachten uit verschillende sectoren - politie, jeugdhulpverlening, verslavingszorg - zou men vooral ook jongeren zelf moeten betrekken bij het geven van informatie en voorlichting.

5 Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit

Conclusie

Jongeren uiten klachten over de leefbaarheid en veiligheid in stadsdeel De Pijp. Er zijn volgens hen te weinig pleintjes en veldjes waar de jeugd kan spelen, sporten en rondhangen. Gesproken wordt van confrontaties tussen rondhangende jongeren, stadsdeelnwoners en politie.

De jongeren geven aan zelf mee te doen aan vormen van criminaliteit en vandalisme, uit stoerdoenerij en vooral uit verveling en frustratie over het nergens terecht kunnen. Andersom worden jongeren ten onrechte geconfronteerd met reacties van stadsdeelnwoners die hen als bedreigend typeren en de politie inschakelen. Ook kunnen jongeren zelf slachtoffer zijn van (jeugd)criminaliteit en zich onveilig voelen. Jongeren dringen aan op meer begrip voor jongeren en kennis van hun leefwereld bij stadsdeelnwoners en politie.

Een groep oudere (Marokkaanse) jongeren wijst op de negatieve beeldvorming die er over hen bestaat. Allochtone jongeren die hebben rondgehangen en zich ooit schuldig hebben gemaakt aan vandalisme krijgen volgens hen geen kans om te laten zien dat het ook anders kan.

Gedurende de afgelopen jaren zijn er verschillende projecten gestart die gericht zijn op preventie en bestrijding van criminaliteit en overlast. Justitie in de Buurt en het Jeugdplatform zijn daar voorbeelden van, evenals voorlichtingsprojecten georganiseerd door de politie op scholen en het sportbusproject. Binnenkort gaat - opnieuw - een jeugdtoezichtteam van start. Door de aanstelling van een projectleider 'Veiligheid en extreme overlast' geeft het stadsdeel aan te willen investeren in veiligheid.

Overleg met jongeren vindt voornamelijk plaats naar aanleiding van overlast en incidenten. Een uitzondering wordt gevormd door de buurtconciërge van het Hercules Seghersplein die regelmatig met jongeren overleg heeft over inrichting en onderhoud van het plein. Opvallend is dat de jongeren op het terrein van leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit bij de instellingen en organisaties vooral in beeld zijn als veroorzakers van overlast en onveiligheid.

Aanbeveling

Aan te raden is om jongeren, stadsdeelnwoners en politie op een positieve manier met elkaar in contact te brengen en een overlegvorm te creëren waarin stadsdeelnwoners, politie en jongeren samen tot afspraken komen. Buurtbeheer, buurtconciërges, bewonerscommissies, het wijkteam van de politie en het stadsdeel zouden hier een rol in kunnen vervullen. Voor de contactlegging met jongeren kan men gebruik maken van de bestaande contacten die jongerenwerkers, sportbuurtwerk, streetcornerwork en buurtconciërges met jongeren hebben. Het vraagstuk van leefbaarheid en veiligheid raakt ook de belangen van jongeren. Jongeren zouden in projecten op het terrein van leefbaarheid, buurtbeheer, veiligheid en criminaliteit op een positieve wijze betrokken moeten worden. Niet alleen als veroorzakers van overlast en onveiligheid maar ook als (potentiële) slachtoffers en vooral als jongeren die constructief mee kunnen denken over hun woonomgeving. Een aantal oudere jongeren zou graag zelf voorlichting over hun leefwereld aan de politie geven.

6 Overleg en samenwerking met jongeren

Conclusie

Overleg en samenwerking tussen instellingen en jongeren vindt incidenteel plaats, van een expliciet vraaggerichte benadering is geen sprake. Een structurele vorm van overleg met jongeren in De Pijp ontbreekt, zowel op het niveau van ontwikkeling en evaluatie van het aanbod van activiteiten, als op het beleidsniveau waar grote lijnen worden uitgezet. Gunstige uitzondering is het jongerencentrum Alternatif, waar de coördinatie en aansturing gebaseerd is op de inbreng van jongeren en geformaliseerd is in de vorm van tweewekelijkse ronde tafelgesprekken.

In de meeste instellingen en organisaties is het overleg met jongeren echter afhankelijk van initiatieven van de uitvoerende werkers. Over het algemeen wordt samenwerking gezocht wanneer er sprake is van overlast. Jongeren zelf geven te kennen - op een positieve manier - mee te willen werken aan de ontwikkeling van een vraaggestuurd voorzieningenaanbod.

Aanbeveling

Jongeren van verschillende leeftijden, jongens en meisjes, autochtoon en allochtoon, afkomstig uit verschillende woonbuurten zullen betrokken moeten worden bij de ontwikkeling van een vraaggericht jeugdbeleid in De Pijp. Zowel de instellingen als het stadsdeel zullen - in overleg met jongeren - uitgangspunten voor jeugdparticipatie in het voorgenomen beleid op korte en langere termijn moeten vastleggen, beleid waarop zij aanspreekbaar zijn door instellingen en jongeren.

Ter verbreding van de doelgroep jongeren en vanuit preventief oogpunt zullen ook jongeren die nu geen gebruik maken van gesubsidieerde voorzieningen bij de ontwikkeling van dit beleid betrokken moeten worden.

Om participatie en inspraak van jongeren te realiseren kan met jongeren bekeken worden hoe - in welke vormen - dit opgezet en uitgevoerd kan worden. Om jongeren blijvend te betrekken bij beleid en de ontwikkeling van aanbod is het noodzakelijk om regelmatig plannen terug te koppelen en concrete resultaten met elkaar te benoemen.

Het stadsdeel zou een structurele overlegstructuur in het leven moeten roepen - zoals een jongerenraad - maar vooral gebruik moeten maken van 'jongeren-informatie-kanalen' zoals de jongerenkrant, folders in scholen, buurthuizen, jongerenwinkel. Ook het tiener-, sport-, meiden- en jongerenwerk zal het overleg met jongeren een meer structurele plaats moeten geven en samen met de jongeren aan de slag moeten gaan. Bij al deze initiatieven is het van belang dat jongeren niet benaderd worden als 'probleemgroep' maar als ervaringsdeskundigen, belanghebbenden en vertegenwoordigers van 'de jeugd in De Pijp'. Een van de voorwaarden voor het ontwikkelen van jeugdparticipatie in De Pijp is het toekennen van financiële middelen, bijvoorbeeld in de vorm van een jongerenbudget dat aangewend kan worden om participatie van jongeren te bevorderen. Binnen het budgetfinancieringscontract van het tiener-, sport, meiden- en jongerenwerk zou ruimte moeten zijn om aan inspraak en overleg met jongeren daadwerkelijk uitvoering te kunnen geven. Het belangrijkste uitgangspunt voor jeugdparticipatie is echter de intentie bij instellingen om daadwerkelijk met de jeugd aan de slag te gaan en naast formele overleggen vooral informeel aanspreekbaar te zijn voor de jeugd in De Pijp. Dit geldt voor de instellingen, de deelgemeente en het politiek bestuur.

7 Overleg en samenwerking tussen instellingen

In de voorgaande paragrafen zijn de gegevens van het vraagonderzoek van Stichting Alexander en het aanbodonderzoek van bureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV samengevoegd. Op basis van deze synthese zijn de conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

Deze laatste paragraaf betreft het overleg en de samenwerking tussen de 'aanbieders', de voorzieningen die een aanbod realiseren aan jongeren in stadsdeel De Pijp. Gezien de aard van dit onderwerp - samenwerking op instellingsniveau - is dit onderwerp niet besproken met jongeren in het vraagonderzoek en wordt het gepresenteerd als samenvatting van de bevindingen uit het aanbodonderzoek.

Samenvatting

Samenwerking in stadsdeel De Pijp concentreert zich rond twee aspecten. Allereerst vindt de meeste samenwerking plaats rondom jongeren die op een of andere manier problemen hebben. Op de Esprit Scholengroep (vestiging Berlage) wordt in verschillende samenwerkingsvormen tussen onderwijs, welzijn, leerplicht en jeugdhulpverlening gewerkt aan het voorkomen van schooluitval. Voorbeelden daarvan zijn de Zorgbreedtecommissie, Netwerk Leerplicht en Project Bij de Les Blijven. De basisscholen en het voortgezet onderwijs (Berlage) komen samen op de zogenaamde twee jaarlijkse 'tafeltjesmiddagen', waar de risicoleerlingen worden besproken. Voor het overige treft het basis- en voortgezet onderwijs elkaar nauwelijks. Verder bestaat er amper samenwerking tussen het voortgezet onderwijs en de migrantenzelforganisaties in het stadsdeel.

Jongeren die dreigen af te glijden, overlast veroorzaken en/of crimineel actief zijn, vallen onder de aandacht van het Jeugdplatform De Pijp en project Keerpunt. Een van de doelen van project Keerpunt is om, samen met lokale organisaties, jongeren met politie/justitiecontacten naar de arbeidsmarkt begeleiden.

Het Jeugdplatform De Pijp is gericht op samenwerking rond individuele probleemgevallen en bestaat uit vertegenwoordigers van onder meer Politie, Stichting Welzijn de Pijp, Leerplicht, Jeugdhulpverlening, Bibliotheek en Streetcornerwork. De deelnemers zijn tevreden over de samenwerking, ondanks het feit dat men het ontbreken van een structureel coördinatiepunt als knelpunt ervaart.

De verantwoordelijkheid om voor financiële middelen te zorgen voor een coördinator zien de deelnemers als taak van het stadsdeel. Verwacht wordt dat het stadsdeel hierover duidelijk communiceert met het platform, wat volgens verschillende deelnemers nog niet het geval is. Verder zijn de activiteiten van Streetcornerwork voor collega-instellingen niet altijd even duidelijk. Buiten deelname aan het platform werkt streetcornerwork weinig samen, melden verschillende collega-voorzieningen.

Tenslotte is de samenwerking met vertegenwoordigers van migrantengemeenschappen nog niet op gang gekomen als het gaat om het voorkomen en bestrijden van overlast en criminaliteit. Behalve het Arazzi-project zijn er geen organisaties betrokken die zich specifiek richten op de migrantengemeenschappen, zoals zelforganisaties en religieuze instellingen.

Overigens wordt er vanuit het Arazzi-project nog weinig samengewerkt met andere instellingen uit het stadsdeel. Het project geniet dan ook weinig bekendheid bij de instellingen in het stadsdeel. Recentelijk zijn er vanuit het Arazzi-project stappen ondernomen om dit te veranderen en de stadsdeelgebonden samenwerking te versterken.

Het tweede aspect dat de samenwerking in het stadsdeel De Pijp kenmerkt is dat de meeste samenwerking plaatsvindt tussen de gesubsidieerde instellingen. Hoewel er een breed scala aan verenigingen, vrijwilligersorganisaties en migrantenzelforganisaties gevestigd is in De Pijp, zijn deze organisaties vertegenwoordigd in andere structurele samenwerkingsverbanden in het stadsdeel dan die met de gesubsidieerde sector. Oorzaak lijkt deels gelegen in de onbekendheid met elkaars aanbod en werkwijze. Een voorbeeld hiervan is het eerder genoemde gebrek aan samenwerking tussen onderwijs en de vertegenwoordigers van de migrantengemeenschappen. Voorts liggen verschillende werkwijzen ten grondslag aan de geringe banden tussen gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties. Meer specifiek blijkt het moeilijk om samenwerking tussen vrijwilligers uit het verenigingsleven en betaalde krachten uit het welzijns-circuit op gang te brengen. Binnen het verenigingsleven speelt de vrijwilliger een centrale rol. Zij zetten veel vrije tijd in en zien hun aanpak niet graag beknopt door een professional (betaalde kracht).

Toch zijn er ook voorbeelden dat juist vrijwilligers naar samenwerking met het gesubsidieerde circuit zoeken. Medewerkers van Boksvereniging 'De Albert Cuyp' en medewerkers van Café 'Zorg en Hoop' hebben zich dit jaar gemeld bij de Stichting Welzijn de Pijp. De boksvereniging heeft dit gedaan vanuit bezorgdheid over jonge asielzoekers die zich met regelmaat melden bij de vereniging. Deze jongeren dreigen tussen het wal en schip terecht te komen omdat er buiten het onderwijs weinig organisaties zijn die zich om hen bekommeren. Voor deze doelgroep organiseert Stichting Welzijn de Pijp samen met Stichting 'Defence for Children' een ontmoetingsavond in buurthuis Quellijn. Volgens de geïnterviewde medewerkers van de Boksvereniging moet de zorg voor deze jongeren verder worden uitgebouwd.

Medewerkers van Café Zorg en Hoop melden zich bij Stichting Welzijn de Pijp vanuit betrokkenheid bij een groep oudere jongeren die met regelmaat het café bezoekt. Deze jongeren - jongens rond de twintig jaar - vinden dat er te weinig aandacht is voor oudere jongens in het stadsdeel. In paragraaf 1: Vrije tijd en paragraaf 4: Hulp en advies is uiteengezet dat deze jongens behoefte hebben aan een eigen ontmoetingsplaats in het stadsdeel. Medewerkers van het café proberen de jongeren te ondersteunen bij hun plannen en hebben om de medewerking van Stichting Welzijn de Pijp gevraagd. Omdat deze ontwikkelingen begin 1998 hebben plaatsgevonden valt er nog weinig te melden over de voortgang van de samenwerking.